

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Panamska deklaracija

V gneči velikih dogodkov je panamska deklaracija ameriških držav, ki smo jo te dni pričeli, sicer povzročila veliko pozornost, toda le za malo časa. Naglo se vrsteči drugi dogodki so jo brž potisnili v stran, mnogo prej, nego bi zaslužila. Kajti deklaracija je take vsebine in take prirode, da bo nedvomno že zelo kmalu znova obrnila pozornost nase. Brez pretiravanja so jo mnogi listi označili za najvažnejši dogodek, ki se je zgodil na politični pozornosti zadnje dobe, važen nič manj za Evropo kakor za Ameriko. Ostala bo najpomembnejši učinek vseameriške konference in ji bo za dolgo ovekovečila ime. Nič se ni čuditi, da se je panamska konferenca, ko je izrekla to znamenito izjavo, brž odgodila za nedoločen čas, kar pomeni znatno skrajšanje zasedanja v primeri z dosedanjimi vseameriški zborovanji in tudi z ozirom na napovedi o trajanju te konference.

Glavna vsebina panamske deklaracije pomeni določitev varnostnega pasu okrog Amerike, okrog obrežja ameriških republik, v katerega oborožene sile vojujočih se držav ne smejo. Tule tedaj ne sme ogroziti svoboda in nemotena plovba, kar velja toliko ko prepoved dostopa tako za podmornice kakor za zračno vojno ladjeve. Glavna novost je določitev širine te varnostne cone. Panamska konferenca jo je določila povsem natančno, za vse predele na morjih okrog Severne, Srednje in Južne Amerike. Njeno poglavito svojstvo je v tem, da je očrtala ta pas zelo na široko. Prvikrat v zgodovini se je s precizno navedbo razširil pojem teritorialnih voda, kar je dejansko, dasi ne formalno, ta varnostni pas. Nekdaj je veljala za tak pas ona širina, kakor daleč nesejo topovi z obale. Potem je veljala daljavo treh milj. A v Panami so jo umerili v daljavo do 300 milj, kar pomeni nekako 550 km, a na nekaterih sektorjih so ji odmerili celo do 600 milj, torej čez tisoč kilometrov.

S tem je izrečena volja ameriških držav, da hočejo imeti povsem zavarovano svojo medsebojno pomorsko občevarje, pa da morejo trgovske ladje povsem neomejeno in nemoteno pluti na široko ob obali v vseh smereh. Svobodni trgovski promet med ameriški državami je s tem postavljen izven vsake diskusije. Za pomorski promet je tako rekoč konkretno formulirana Monroeova doktrina napram zunanjemu svetu.

Ameriška varnostna cona v tej širini pomeni popolno novost, nov zakon za mednarodno pomorsko občevarje. Deklaracija pa je podana enostransko in zato nastaja vprašanje, kaj bodo rekle vojujoče se države k tej novosti. Ker je položaj tak, da sta vojujoči se stranki jako neenako močni na odprtem morju, je evidentno, da se morejo konflikti pričakovati zlasti od nemške strani. Toda tudi za nasprotni tabor ni povsem izključeno, da se dogodijo kakšni incidenti. Resolucija vsebuje zato tudi določbe, kako naj se zahtevi deklaracije pripomore do popolne veljave. Vsaka ameriška država je po besedilu resolucije dolžna skrbeti za to, da se njene določbe izpolnjujejo, in sicer na ta način, da patrolirja s svojimi bojnimi silami ob obrežju ter pazi na pomorski promet. Oni, ki so resolucijo predlagali, so imeli pred očmi položaj povsem konkretno. Računali so z dejstvom, da večina ameriških republik ali sploh nima vojne mornarice, ali pa samo neznatne ladjice, ki za resno kontrolo ne prihajajo v poštev. Zato so v sklenjeno varnostno formulo vstavili tudi določbo, da se more za izvrševanje kontrole v varnostni coni tudi po več držav pogoditi o skupni nadzorovalni službi, ali z drugimi besedami: namesto onih držav, ki nimajo vojnih ladij, morejo vršiti stražo po ameriških morjih one republike, ki imajo pač vojno mornarico. Dejansko je danes tako, da imajo upoštevano vredno vojno mornarico v Ameriki samo Zedinjene države in pa Argentina. Celo Brazilija s svojo ogromno teritorialno in populacijsko močjo si je šele v najnovejši dobi začela omisljati prve bojne ladje, tudi to s pomočjo Zedinjenih držav. Samo Argentina in Zedinjene države bodo tedaj dejansko vršile nadzorstveno službo, ali še bolj točno: prav za prav bodo tako stražnje izvajale samo Zedinjene države.

Učinek panamskega sklepa na vojno politiko prizadetih evropskih držav se bo pač kmalu videl. Takrat se bo tudi šele pokazalo, kako bodo praktične posledice Monroeove doktrine v tej interesantni najmodernejši izdaji. Že danes pa se da ugotoviti, da kaže resolucija na izredno lepo složnost ameriških republik. Sprejeta je bila soglasno in razlike so se pojavile samo glede nekaterih manj važnih podrobnosti. Po pravici so in še naglašajo komentari kot posebno znatno dejstvo veliko zaupanje vse Amerike do

Ves Baltik pod ruskim protektoratom

Tudi z Litvo je že sklenjena slična pogodba kakor z Estonsko in Letonsko. Rusija odstopila Litvi vilensko okrožje — Finska se pripravlja na odpor, ako bi Rusi stavili predloge, ki bi ogražali njeno neodvisnost

Moskva, 11. oktobra. AA. (DNB). Pogajanja med Rusijo in Litvo, ki so trajala od 3. do 10. oktobra, so bila končana v noči od torka na sredo. Litva dobi mesto in okrožje Vilno in sta obe državi podpisali pakt o medsebojni pomoči, v katerem se priznava Rusiji med drugim pravica, da sme imeti v Litvi svojo kopno vojsko in letalstvo. Pogajanja so se udeležili v imenu ruske vlade Stalin, predsednik sveta ljudskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov, pomočnik za zunanje zadeve Potemkin in sovjetski odpravnik v Kovnu Pozdnjakov, v imenu Litve pa zunanji minister Urbis in podpredsednik vlade Bizauskas, armijski general Rastikis in litovski poslanik v Moskvi Nackivicius.

Rusko-litovski dogovor vsebuje naslednja določila:

1. Mesto in pokrajina Vilno se vrne Litvi.
2. Obe pogodbenici se obvezata, da bosta druga drugi izkazali vsako pomoč, tudi vojaško, če bi katera evropska država napadla njuno ozemlje, bodisi z morja ali na kopnem.
3. Sovjetska unija se obveže, da bo litovsko vojsko podpirala z dobavami orožja in materiala po ugodnih pogojih.
4. Za obrambo litovskih meja se Rusiji prizna pravica, da ima v Litvi svojo kopno vojsko in vojno letalstvo. Točno število in sedež teh enot bosta določena z naknadnim dogovorom. Parv tako se urede s posebnim dogovorom vsa gospodarska, upravna in pravna vprašanja, ki so s tem v zvezi.
5. Če bi Litvo kdo napadel ali ji grozil z napadom, se bosta Rusija in Litva takoj posvetovali o potrebnih ukrepih in bosta posegli po vseh obrambnih sredstvih.
6. Obe pogodbenici se obvezata, da v bodoče ne bosta sklepali nobenih zvez, ki bi bile naperjene proti sopolgodbenici.
7. Sedanja pogodba ne krši v nobenem pogledu suverenostnih pravic obeh pogodbenic. Obe stranki se bosta strogo ravnali po načelu o nevmešavanju v notranje razmere sopolgodbenice.
8. Ta pogodbi se sklene na 15 let. Če se ne odpre leto dni pred potekom tega roka, se avtomatsko podaljša za nadaljnjih 10 let. Litva obdrži Vilno, tudi če se sedanja pogodba odpravi.
9. Ta pogodba stopi v veljavo, ko se v roku 6 dni izmenjajo v Kovnu ratifikacijski dokumenti.

Rusija bo utrdila litovsko mejo napram Nemčiji

London, 11. okt. s. V tukajšnjih političnih krogih mislijo, da bo Rusija na podlagi nove pogodbe z Litvo predvsem utrdila litovsko mejo napram Nemčiji.

Dalekosežen značaj pogodbe

London, 11. okt. s. Po sodbi tukajšnjih političnih krogov se razlikuje pogodba med Rusijo in Litvo v dveh ozihih od pogodbe Rusije z Estonsko in Letonsko: 1. V pogodbi niso označena mesta, kjer bo imela ruska vojska svoja oporišča, temveč je dobila Rusija splošno pravico, da postavi svoje garnizije, katerih mesta bodo pozneje določene. 2. Litva je dobila od Rusije tudi kompenzacije. Iz dejstva, da ruska oporišča niso točno navedena, je mogoče sklepati, da ima pogodba dalekosežnejši značaj od ruskih pogodb z Estonsko in Letonsko.

Finska na vrsti

Moskva, 11. okt. br. Finska delegacija pod vodstvom finskega poslanika v Stockholmu dr. Pasikivija, ki se že mudi v Moskvi, je danes prišla v stike s komisariatom za zunanje zadeve. S tem se je pričelo nadaljevanje pogajanj med obema vladama, ki so se doslej razvijala po redni diplomatski poti. Glede na izjavo Pasikivija, da bo v Moskvi le sprejel na znanje ruske zahteve, sodijo tukajšnji politični krogi, da bo delegacija že nocoj ali jutri dopoldne spet odpotovala v Helsinke, nakar bo finska vlada ruske zahteve podrobno proučila.

Sprejemu so prisostvovali zastopniki zunanje ministrstva, kakor tudi poslani Finske in skandinavskih držav.

Evakuacija Helsinkov in drugih mest se vrši brez vsake panike. Iz Helsinkov bo

Zedinjenih držav. Saj je dejansko vsa nadzorovalna služba prepuščena njim, kar je znamenje, da ni nikjer nikakega strahu, da bi mogle Zedinjene države to zaupanje zlorabiti za povečanje svojega vpliva nad državami, ki so v primeri z USA nekatere naravnost liliputansko majhne. V Ameriki torej ne obstoja niti najmanjši strah pred možnostjo imperializma Zedinjenih držav pod Rooseveltovim vodstvom. Resolucija pomeni zato tudi ogromen osebni uspeh za Roosevelta, veliko povečanje njegovega ugleda na vsem ameriškem kontinentu. Hkrati je ta vera v neaktualnost ameriškega imperializma prijetno nasprotje napram drugim kontinentom, pa utegne panamska deklaracija postati važno razdobje za ves svet.

evakuiranih 250.000 ljudi. Revnejši sloji imajo na železnih brezplačen prevoz. Hišnim posestnikom je bil izdan nalog, da pripravijo zaklonišča za plinske napade. Borza v Helsinkih je bila danes zaprta.

Helsinki, 11. okt. s. Tukajšnji diplomatski krogi zatrjujejo, da računa Finska v morebitnem sporu z Rusijo na podporo ne samo Švedske, marveč tudi Amerike, kjer ima Finska zelo dobre zveze in je doslej uživala velike simpatije. Finski politični krogi računajo s tem, da bodo prihodnji dnevi za Finsko skrajno kritični. Finska se na vsej fronti pripravlja na odpor proti ruskemu pritisku. To pa se vrši z največjim mirom in hladnokrvnostjo. Evakuacija obmejnih mest je v polnem razvoju in tudi iz Helsinkov so odšli danes prvi transporti, s katerimi so odpremili predvsem otroke, ženske bolnike in starejše ljudi. Vse politične stranke so sklenile premirje in so v posledico zunanje politike popolnoma soglasne. Delegacija, ki je šla v Moskvo nima pooblastila niti sprejeti, niti odkloniti ruske zahteve, marveč ima samo nalogo, da vzame ruske zahteve na znanje in nato o njih poroča vladi, ki bo o vsem sproti obveščala parlament. V vladnih krogih izjavljajo, da bo finska vlada skrbno proučila vse ruske zahteve in predloge. Vlada želi ohraniti dobre odnose z Rusijo, vendar pa se bo uprila vsaki zahtevi, ki bi kakorkoli ogrozila neodvisnost Finske. Zahtevo po preostitvi otoka Hoglanda označujejo kot popolnoma nesprejemljivo. Finska bi pristala na to, da ostanele Alandski otoki neutrlni, rusko oporišče na teh otokih pa bi smatrala za ogrožanje svoje neodvisnosti.

Slične zahteve, kakor jih je Rusija sta-

vila Estonski, Letonski in Litvi, smatrajo finski vladni krogi za popolnoma nesprejemljive.

Vojaški dogovor z Estonsko podpisan

Talin, 11. okt. br. Pogajanja med rusko vojaško mislijo in zastopniki estonskega generalnega štaba, ki so se pričela nekaj dni po sklenitvi rusko-estonske pogodbe o medsebojni pomoči, so bila danes zaključena in je bil podpisan protokol o izvedbi vojaških določb pogodbe. Ruska vojaška mislija se bo že danes ali jutri vrnila v Moskvo. Kakor zatrjujejo, bodo ostali v Talinu le nekateri njeni člani, ki bodo sodelovali pri konkretni izvedbi danes sklenjenega sporazuma. Sporazum sam morata odobriti še obe vladi, kar se bo takoj zgodilo.

Danes so prispele v tukajšnjo luko štiri ruske vojne ladje. Oficijelno objavljajo, da so prišle na uradni obisk. Sprejete so bile po mednarodnem običaju s topovskiimi streli. Splošno sodijo, da ima prihod ruskih vojnih ladij docela drug namen.

Ostavka estonske vlade

London, 11. okt. s. Kakor se je šele sredi izvedelo, je estonska vlada že v nedeljo zvečer podala ostavko. Takoj je bila imenovana tudi nova vlada, ki ji predseduje Ulrots.

General Laidoner pojde v Moskvo

Talin, 11. okt. s. Šef estonskega generalnega štaba Laidoner je sprejel vabilo

maršala Vorošilova, da v kratkem poseti Moskvo.

Sin bivšega predsednika Estonske ustreljen

Talin, 11. oktobra. AA. (Reuter) Ilmarja Tenisona, 30 letnega sina Jana Tenisona, bivšega predsednika estonske vlade, so ubili s šestimi revolverskimi strelji.

Ratifikacija pogodbe z Letonsko

Riga, 11. okt. s. Danes dopoldne ob 11. so bile v zunanjem ministrstvu v prisotnosti zunanjega ministra Muntersa in zastopnikov ruskega poslanstva izmenjane ratifikacijske listine rusko-letonske pogodbe. Takoj po ratifikaciji so se oddelki ruske pehote, kakor tudi tanki in letalstvo umaknili z letonske meje.

Letonska trgovska delegacija odpotuje danes v Moskvo na pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe z Rusijo.

Pariz, 11. okt. s. Havas poroča iz Moskve, da namerava Nemčija svoje poslanstvo v Rigi izpremeniti v generalni konzulat.

Pred podpisom rusko-turške pogodbe

Ankara, 11. okt. s. V turških uradnih krogih izjavljajo, da bodo najbrže jutri objavljene rezultati pogajanj med Turčijo in Rusijo, kakor tudi med Turčijo ter Anglijo in Francijo.

VTIS DALADIEROVEGA GOVORA

V Nemčiji je bil Daladierov govor objavljen brez bistvenih odstavkov, v Franciji in Angliji pa je bil sprejet z odobravanjem

Berlin, 11. okt. br. Govor francoskega ministrskega predsednika Daladiera, ki predstavlja prvi oficijelni odgovor Anglije in Francije na Hitlerjevo mirovno ponudbo, je izzval v nemških političnih krogih veliko pozornost. Uradni komentar doslej še ni bil izdan, zaradi česar se tudi listi omejujejo zgolj na ponatis bistvenih izjav Daladiera. V političnih krogih ugotavljajo, da vsebuje Daladierov govor mnogo stvari, ki so v popolnem skladu s stališčem Nemčije, kakor ga je pojasnil v svojem govoru v državnem zborni kancelar Hitler.

Niti z besedico pa listi ne omenjajo onega dela Daladierovega govora, v katerem je kategorično odklonil vsako misel, da bi Francija in Anglija na podlagi Hitlerjevih predlogov pristali na kakršnakoli mirovna pogajanja.

V Rimu

Rim, 11. oktobra. AA. (DNB) Italijanski tisk poudarja, da je včerajšnji Hitlerjev govor nov dokaz nemške volje za mir, obenem pa tudi trdne odločnosti nemškega naroda, da vodi do konca borbo, ki mu je vsiljena. »Popolo di Roma« pravi, da je vodja rajha na nedvoumen način ponovno objavil svetu neodvisno voljo Nemčije, da vztraja v vsiljeni borbi.

V Londonu

London, 11. oktobra. AA. (Reuter). Jutranji londonski tisk posveča veliko pozornost včerajšnjemu govoru Daladiera. Uradni krogi odklanjajo vsak komentar, vendar pa se s poučene strani poroča, da pristojni angleški krogi popolnoma odobravajo izjave francoskega ministrskega predsednika. »Daily Telegraph« piše, da v odgovoru Daladiera na nemške mirovne pogoje ni izostalo prav nič, kar bi bilo treba povedati. Govor je bil istočasno umerjen, dejansko pa odločen. Zlasti močan vtis so naredile besede o vse bolj tesnem sodelovanju med Veliko Britanijo in Francijo. Vsi narodi sveta morajo z največjo pozornostjo proučiti Daladierov govor, ki vsebuje istočasno tudi dejansko zanikanje vseh vesti, da obstoje med Francijo in Anglijo razna trenja in nesporazumljenja.

V Parizu

Pariz, 11. okt. AA. Glavni urednik »Petit Parisien« poudarja, da je Daladier govoril namenoma z zadržanim tonom, v katerem se izraža njegova zavest glede pravic Francije. Iz njegovega govora je bilo čutiti trdno voljo slehernega francoskega državljanca, da je treba nadaljevati vojno do zmage. »Matin« pravi, da je Daladier nemškemu miru postavil nasproti francoski mir. Daladieru je bilo treba vsega 20 minut, da je proti nemškemu duhu gospostva postavil francosko pojmovanje pravičnega miru, ki daje narodu veselje do življenja. Od sedaj je za nas jasno stališče. Mi ne vodimo ideološke križarske vojne, niti nas ne vodi osvajalni duh. Vzel smo v roke orodje proti napadu in ga bomo odložili, čim bomo dobili jamstva za varnost, nato pa odškodnino za zlo, ki ga je uporaba sila

povzročila. To je bilo povedano s tolikšno enostavnostjo in tolikšno mirno odločnostjo, da bodo ta jezik razumeli na vseh starih straneh sveta. Gotovo je, da želimo mir, toda ne vsega miru zlasti pa ne miru s partnerjem, katerega podpis nič ne velja. »Oeuvre« pravi, da je bil govor Daladiera tak, kakor ga je država od njega pričakovala. Predsednik vlade je poudaril, da so Hitlerjeve mirovne ponudbe prav takšne, kakršne je stavil po zasedni Avstrije, sudetskih pokrajin in Češke.

V Ameriki

Washington, 11. okt. AA. (Reuter): Ameriški tisk poudarja, da je Francija preko Daladiera sporočila vsemu svetu, da nadaljuje borbo za zmago vojnih ciljev zaveznikov. Pristojni krogi poudarjajo, da je predpogoj vsakega miru v Evropi trdno jamstvo z ene ali druge strani, da bodo spoštovane prevzete obveznosti. Po Daladierovem govoru Roosevelt sploh ne more prevzeti mirovne iniciative. Mnogo piše časopisje tudi glede določb za izvajanje vojnega materiala in pravi, da mora Amerika zavzeti stališče glede proizvodnje in prodaje obrambnih sredstev proti letalskim napadom. Bivši predsednik Zedinjenih držav Hoover ne dvomi, da bi pobuda Ze-

dinjenih držav naletela na velik odmev v vseh državah, ker človeštvo ne more gledati ubijanja civilnega prebivalstva na velike in drugih metod moderne vojne.

V nevtralnih državah

Bern, 11. okt. br. Švicarski tisk objavlja snočnji Daladierov govor skoraj v celoti. Na švicarsko javnost so napravila Daladierova izjavljanja globok vtis.

»Bund« opozarja posebej na Daladierov poudarek, da Francija brani civilizacijo, ki sega preko njenih meja. »Berner Tagblatt« primerja Daladierov govor s Hitlerjevim in meni, da sta bila ton in duh Daladierovih izjav mirna in trdna. »Journal de Geneve« ugotavlja, da je Daladier s svojim kratkim, a jedratim govorom elektriziral vse Francoze, ki se od prve do zadnje besede strinjajo z njim. V popolni zavesti svoje odločitve je Daladier odklonil nemški mir. Govor je trajal le četrte ure, a za to ni bil nič manj prepričevalen. »La Suisse« ugotavlja, da Daladier nikogar ni presenetil. Izpovedal je jasno, da hoče Francija pošten in vsestranski v resnici zajamčen mir. Glede na Hitlerjeve predloge bosta Anglija in

Nadaljevanje na 2. strani

Dočim je Rusija že poprej sklenila z Estonsko in Letonsko pogodbo, s katero sta prišli obe državi v popolno politično in gospodarsko odvisnost Rusije, je bila v noči od torka na sredo podpisana slična pogodba še z Litvo, kateri je Rusija sicer odstopila mesto Vilno in okrožje, zato pa bo imela svoje vojaške posadke v vseh mestih, ki jih bo sama določila. Tako je

torej sedaj že ves Baltik pod ruskim protektoratom.

Zvezdice na našem zemljevidu predstavljajo ruska vojaška in letalska oporišča v baltičkih državah. Pikčasto je označeno ozemlje, ki ga je morala Litva s pogodbo od 18. aprila 1922 odstopiti Poljski, črtkano pa je označen oni del tega ozemlja, z mestom Vilnom, ki so ga Rusi sedaj vrnili Litvi.

Francija očitno nadaljevali borbo do kraja, pa če bo trajala še tako dolgo.

Amsterdam, 11. okt. br. Tudi na Nizozemskem so skoraj vsi listi objavili ves Daladierov govor. Vse ugotovljeno, da so bile nemške mirovne ponudbe odbite. V svojem komentarju naglašajo »Maasboote«, da hočeta zapadni velesili zaradi nemotnega razvoja zapadne civilizacije trajen mir, ki

bo omogočil vsem narodom svoboden razvoj. To zahtevo za Daladierovi pojasnili, da Anglija in Francija ne moreta pristati na priključitev Avstrije k Nemčiji, na češkomoravski protektorat in na zavojevanje Poljske, ni mogoče spraviti v sklad s Hitlerjevimi ponudbami, da se sklone mir s priznanjem položaja, ki je sedaj nastal.

Nemški pritisk na Anglijo

Berlinski poročevalec švedskega lista o ozadju nemškega popuščanja napram Rusiji

Stockholm, 11. okt. b. Berlinski poročevalec tukajšnjega uglednega lista »Svenska Dagbladet« pošilja zanimive informacije iz zanesljivega vira o nagibih nemške politike v sedanjem položaju. Poročevalec je izvedel, da Nemčija samo zato pušča Rusiji svobodne roke v Baltiku, da bi Anglijo prisilila k opustitvi sedanje vojne in sklenitvi miru. Nemčija hoče Rusiji toliko časa pustiti svobodno prodiranje v Evropo, dokler ne bodo Anglije spoznali, da bi sedanja vojna pomenila zmago samo za komunizem. Zato se po teh informacijah Nemčija ne bo uprla prav nobeni ruski zahtevi, niti v Baltiku, niti v Skandinaviji, niti na Balkanu ali kjerkoli drugje. Odsele niso potrebna nobena nova nemška zagotovila, kajti glavni cilj sedanje nemške politike je samo pritisk na Anglijo, da popusti. Ako bo naslednja stopnja ruskih

zahtev na primer zahteva po odstopitvi južnošvedskih luk Karlskrona ali Göteborg, ne bo Nemčija proti temu niti s prstom mignila. Ako bo nadaljnje prodiranje Rusije na evropskem severu prisililo Anglijo, da se sporazume z Nemčijo, kar si žele v Berlinu, potem bo Nemčija svoj sedanji zunanje-politični cilj dosegla. V koliko se utegne ta politika posrečiti, ne bo seveda odvisno samo od Nemčije, temveč v prvi vrsti od same Rusije, potem pa tudi od Anglije ter vseh ostalih neposredno interesiranih držav. Ako pa bi se končno ta nemški račun ne izkazal za pravičen in bi imel za posledico na primer večji blok držav proti Nemčiji, potem bi bila po mnenju švedskega opazovalca v Berlinu Nemčija pripravljena, da si poišče svoj skrajni izhod iz položaja

bilo potopljenih samo 5000 ton angleških ladij, zato pa zaplenjenih 13.000 ton sovražnih ladij in spušenih v morje za 50.000 ton novih ladij.

Letalski minister Wood je sporočil, da v kratkem odide v Kanado posebna komisija, da uredi vse potrebno zaradi skupnega vezbanja letalcev iz vsega imperija ter produkcije letal.

Trgovinska pogajanja z Rusijo

Podtajnik za zunanje zadeve Butler je sporočil, da so v teku trgovinska pogajanja z Rusijo glede prilagoditve medsebojne trgovine za vojne potrebe. O preliminarnih točkah za ta pogajanja se vrše razgovori z rusko vlado. Zunanji minister lord Halifax zaenkrat še ni pripravljen, da bi objavil dokumente o odnosih med Anglijo in Rusijo.

London, 11. okt. br. Nocoj je bilo tu uradno objavljeno, da je bila v ministrstvu za koordinacijo gospodarstva in oborožitve sklenjena in podpisana rusko-angleška trgovska pogodba, po kateri bo Rusija izvažala v Anglijo svoj les, Anglija pa v Rusijo cink in še nekatere druge rude. Pogodbo sta nocoj podpisala zastopnik ruske komisije za zunanje zadeve P. Ilin in minister za oboroževanje Burgin.

Gospodarska vojna

London, 11. okt. AA. (Havas). Ministrstvo za informacije je objavilo smotno sledeče sporočilo: Dasi že niso prispela uradna poročila je vendar mogoče podati malo popolnejši pregled niza pomorskih akcij drugovrstnega pomena, ki so se vodile v Severnem morju in ki so bile omenjene v včerajšnjem poročilu. Sovražna eskadra, ki so jo v nedeljo popoldne opazile naše patrulje in ki je vedela, da je njena prisotnost bila odkrita, je spremenila smer ter v teku noči ni naletela na naše sile. V ponedeljek zjutraj je neka angleška torpedovka opazila sovražno letalo ter je takoj nanj obrnila svoje topove. Letalo je napadlo torpedovko z višine 1500 m. Bomba je padla 300 m daleč od torpedovke. Drugo močnejše letalo je polizkusilo podoben napad. Tudi to letalo je torpedovka obstreljevala. Letalo je vrglo tri velike bombe, toda tudi te so padle približno 800 m daleč od torpedovke. Prvo letalo je poskušalo ponovno s strmin letom napasti ladjo, toda topovi so ga odbili. Dve bombi, ki ju je letalo ob tej priložnosti vrglo, sta padli okoli 200 m daleč od torpedovke. Obe letali sta bili verjetno zadeti.

Isto popoldne so sovražni bombniki napadli neko našo eskadro križark, ki se je borila s sovražnimi letali nad eno uro. Ko se je omenjena torpedovka vrnila na svoje oporišče, je imela defekt, vendar to ni bilo v nobeni zvezi s sovražnikovo akcijo. V zvezi s sovražnikovo akcijo ni bila nobena angleška ladja poškodovana ter ni bilo nobene človeške žrtve med člani posadke. Sovražnikove izgube še niso znane, toda po vestih iz nevalnega vira se več nemških aparatov ni vrnilo v oporišča.

Berlin, 11. oktobra. AA. (DNB). Vrhovno poveljstvo poroča: Nemška letala so 9. oktobra izvršila nepričakovan napad na britanske pomorske oddelke na zapadni norveški obali. Bombe nemških letal so za dele neko britansko križarko, na kateri se je jasno videl učinek eksplozije. Dve nemški letali sta morali pristati na morju blizu danske obale. Moštvo obeh letal je ne-poškodovano.

London, 11. okt. s. V nedeljo je nemška podmornica v Severnem morju potopila švedski parnik »Vistula« (674 ton) 18 mož posadke se je izkrcalo v dva rešilna čolna. Eden od teh je včeraj prispel v Anglijo drugega, ki ima na krovu kapitana in 8 mož posadke, pa še pogrešajo.

London, 11. okt. s. Pretekli teden so angleške kontrolne postaje zaplenile 28.000 ton blaga, namenjenega za Nemčijo. Od začeta vojne pa doslej je bilo skupno zaplenjeno 315.000 ton.

Rim, 11. oktobra. AA. (Stefani). Neki nemški bombnik je včeraj pristal v vodah pri fjordu Regu na Norveškem. Neki norveški motorni čoln je letalo potegnil na suho, čeprav ga je nemška posadka hotela potopiti. Vse štiri moše posadke bodo internirali. Mislijo, da ima nemški bombnik za seboj boj z britansko mornarico v Severnem morju. Letalo je zelo poškodovano.

Pariz, 11. oktobra. br. Francosko vojno letalo, ki je bilo na poti iz Tunisa preko Korzike v Francijo, je moralo zaradi defekta v motorju pristati na Sardiniji. Italijanske oblasti so letalo zaplenile, posadko, ki je štela sedem mož pa začasnno internirale.

Stiske baltičskih Nemcev

Zaradi prepovedi izvoza dragocenosti se mnogi Nemci branijo iti v negotovost — Naselitev v novo pridobljenih poljskih krajih

Berlin, 11. okt. br. Kakor poročajo iz Rige, so bili danes odpušteni iz letonske vojske, državnih in občinskih služb vsi Nemci. Letonska vlada je imenovala posebno komisijo, ki ima nalogo nadzirati izseljevanje Nemcev iz Letonske. Ta komisija sodeluje z odposlanci nemške vlade, ki organizirajo preselitev Nemcev. Po nemških uradnih poročilih se je prijavilo za preselitev 65.000 Nemcev, ki imajo letonsko državljanstvo in 2.500 Nemcev, ki so nemški državljani.

»Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz« se bavi v daljšem članku s preselitvijo Nemcev iz baltičskih držav in piše med drugim: Če se je Nemčija odločila, da odpokliče nemške naseljence iz baltičskih držav, potem se je to zgodilo predvsem zaradi tega, da se novo pridobljene poljske pokrajine, ki meje na Nemčijo, naselijo z Nemci, ki so edini sposobni napraviti v teh krajih red. S to utemeljitvijo zavrača oficijozno glasilo nemškega zunanjega ministrstva trditve tujega tiska, češ da se je Nemčija odločila za ta korak iz bojazni pred boljševizacijo Nemcev v baltičskih državah, kar bi lahko imelo kvarne posledice za notranje-politični razvoj v Nemčiji.

Riga, 11. okt. br. Po cennitvi nemške komisije za preselitev Nemcev iz baltičskih držav, znaša premoženje Nemcev, ki ga bodo morali pustiti v teh državah, pol milijardo mark. Estonska vlada je danes izdal odlok, s katerim prepoveduje Nemcem vsak izvoz zlata, platina, dragu-

Manjši spopadi na zapadu

Odbiti nemški napadi pri Saarbrücknu in Pirmasensu

Pariz, 11. okt. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 75. vojno poročilo: Močni sovražni izvidniški oddelki so bili ponoči južno od Saarbrückna ter na področju južno od Pirmasensa ponovno odbiti.

Nemško poročilo

Berlin, 11. okt. br. O bojih na zapadni fronti je vrhovno poveljstvo nemške vojske objavilo v svojem današnjem vojnem poročilu: Na zapadu je bilo po mirni noči podnevi nekaj topniškega streljanja.

Letalski dogovor Anglije s Kanado

London, 11. okt. s. Vse današnje angleške časopise poudarja važnost včerajšnjega ekspeza letalskega ministra Wooda. »Times« piše, da ni mogoče dovolj poudariti izrednega pomena dogovora med Anglijo in dominioni, ki ga je Wood včeraj objavil. Ta odgovor pomeni kooperacijo v okviru imperija v najvišji meri. Nobena sovražna sila sedaj ne bo mogla preprečiti največje izpopolnitve letal. Sile imperija. Ze doslej bi bil mogel sovražnik

napasti letalske postojanke v Angliji samo z izrednimi izgubami; sedaj pa bo imperij proti takim napadom sploh neranjljiv.

Izjemni ukrepi v zaščito irske nevtralnosti

Dublin, 11. okt. br. Irska vlada je danes izdala vrsto izjemnih ukrepov, ki naj ji omogočijo učinkovito obrambo irske nevtralnosti. Prva odredba se nanaša na vpoklic nekaj kontingentov irskih rezervistov. Nadaljnja naredba določa uvedbo posebne kontrole nad vsem gospodarskim življenjem. Posebej se bo kontrolirala tudi razdelitev življenjskih potrebščin med prebivalstvom.

V tukašnjih političnih krogih so ukrepi vlade zbudili veliko pozornost. Splošno sodijo, da njihova izvedba spriča velike avtoritete de Valerove vlade ne bo nalezla na večje težave.

Nemški protiletalski topovi ob holandski meji

Amsterdam, 11. okt. s. Nemško vojaštvo je zadnje dni razpostavilo ob holandski meji zelo veliko število protiletalskih topov.

Iz zasedene Poljske

V ruskem delu bivše Poljske bodo 22. oktobra parlamentarne volitve — Uvajanje novega socialnega reda

Berlin, 11. okt. br. V svojem današnjem vojnem poročilu pravi vrhovno poveljstvo nemške vojske: Na vzhodu se bližajo nemške čete v središčni Poljski rusko-nemški interesni meji, ki teče vzdolž Buga.

Dr. Beneš—Sikorski

Pariz, 11. okt. s. Bivši češkoslovaški predsednik dr. Beneš je poslal poljskemu ministrskemu predsedniku generalu Sikorskemu, naslednjo brzojavko: Ustanovitev poljske vlade pod vašim predsedstvom mi daje priliko, da vam v tem zgodovinskem trenutku izrazim čustva prijateljstva in simpatije češkoslovaškega naroda do poljskega naroda. Prepričan sem, da bosta Češkoslovaška in Poljska zopet postali

Zaleski v Londonu

London, 11. okt. br. Snoči je prispel v London poljski zunanji minister Zaleski. Tu bo ostal tri dni. Ze danes se je sestal z zunanjim ministrom lordom Halifaxom ter še z nekaterimi drugimi angleškimi državniki. Razgovori so se nanašali na vojne cilje zaveznikov.

»Mirovni alarm« v Berlinu

Beograd, 11. oktobra. r. Včerajšnja »Politika« objavlja posebno poročilo svojega berlinskega dopisnika Raduloviča o ogromnem veselju in navdušenju, ki ju je izzval alarm o sklenitvi premirja na zapadni fronti. Radulović poroča med drugim:

»Po vsem Berlinu se je bliskovito razširila vest o ostavki angleške vlade, o odstopu angleškega kralja, o bližnji ostavki francoske vlade ter sklenitvi premirja na zapadni fronti, ki naj bi trajalo do 18. oktobra. Mnogi Berlinčani so verjeli tem vestem in jih smatrali za gotovo dejstvo. Po berlinskih ulicah so se pričele pojavljati scene, ki so povsem spominjale na prizore po sklenitvi premirja 1. 1918.

Vest je izzvala razumljivo zanimanje tudi med vsemi inozemskimi novinarji v Berlinu. Obrnili so se takoj na merodajne kroge, da bi dobili točnejša pojasnila. Uradni krogi pa so vse te vesti takoj demantirali

kot neresnične. Storjeni so bili vsi potrebni ukrepi, da bi se ugotovilo, kdo je te vesti razširil. Nekateri so zatrjevali, da jo je razširila neka nemška radijska postaja, vendar pa policija ni mogla preko celega dne najti nobenega človeka, ki bi sam slisal te vesti na radio. Zaradi neverjetne naglice, s katero so se širile vesti, pa prevladuje mnenje, so bile res razširjene po radiu. Uradni krogi izključujejo možnost, da bi kako silno vest oddala katerakoli nemška postaja, in sumijo, da je uporabila kaka tuj radijska postaja valovno dolžino neke nemške postaje ter poslala nato v nemškem jeziku v svet senzacijo o sklenitvi premirja. Uradni krogi pri tem opozorjajo, da je povsem nemogoče misliti, da bi bile vesti lansirane iz nemških virov, ker bi povzročile, ako bi se izkazalo, da so izmišljene v nemškem narodu razpoloženje, ki ni v sedanjih prilikah prav nič zaželeno.

Zaščita vpoklicanih vojnih obveznikov

Poročali smo že, da je vlada izdala dve uredbi, ki naj zaščitita nepremožne v vojaško službo poklicane obveznike. Obe uredbi, ki sta že v veljavi, objavljaja sedaj tudi »Službeni list« ljubljanske banske uprave.

Prva uredba določa stanovanjsko zaščito poklicanega obveznika in njegove rod-bine. Kdor je poklican v vojaško službo za najmanj 15 dni, pri čemer pa je izzeta redna služba v kadru, od tega hišni lastnik v času njegovega službovanja in še tri mesece po odstopu iz vojaške službe ne more zahtevati najemnine za stanovanje in ne za poslovne prostore, če so se dohodki vpoklicanega in njegove rod-bine zaradi vpoklica bistveno zmanjšali. To velja tudi v primeru, če poklicani sicer ni bil po imenu

najemnik, a je pretežno skrbel za vzdrževanje rod-bine. Najkasneje tri mesece po odstopu iz vojaške službe pa mora najemnik prirediti plačevati tudi zaostalo najemnino. Hišni lastnik sme zahtevati plačevanja zaostanka v takih obdobjih, ki ne presegajo polovice redne najemnine.

Druga določba določa, da se proti onemu, ki je bil poklican v vojaško službo, v času njegovega službovanja in 30 dni po odstopu iz službe ne sme voditi nikakoli izvršila (eksekucija) za plačilo denarnih terjatev, ki se opirajo na zasebno pravne naloge. Tudi že započete izvršbe se za ta čas odložijo, če pa je eksekucija dražba že izvršena, ostane v veljavi. Prepoved izvršbe ne velja za terjatve delojemalcem, v kolikor izvrirajo iz službenega razmerja, za terjatve vzdrževalnin (alimentov), za dolgov za blago ali živila, ki presegajo znesek 1.000 din ter za terjatve obrtnikov, ako presegajo znesek 1.000 din. Ravno tako se te ugodnosti ne more poslužiti dolžnik, če je v boljših imovinskih razmerah kakor njegov upnik in se njegovi dohodki zaradi poziva v vojaško službo niso zmanjšali.

Nove hrvatske uredbe

Zagreb, 11. okt. o. Po informacijah iz banske oblasti bo dobila te dni banovina Hrvatska štiri nove važne uredbe in sicer o upravnem sodišču, o računskem sodišču, o grbi in uradnih pečatih. Vse štiri uredbe so bile že predložene v podpis kraljevim namestnikom. Po teh uredbah bo prevzelo zagrebško upravno sodišče posle državnega sveta, računsko sodišče pa posle glavne kontrole. Z uredbo o grbi bo uzakonjen hrvatski grb in bodo izdani bržkone tudi predpisi o grbi mest in raznih ustanov. Po uredbi o uradnih pečatih bo hrvatski ban postavil vse uradnike do vštete 4. položaja ne skupine, samo ostali pa se bodo postavljali s kraljevim ukazom na predlog in s podpisom bana.

Dr. Maček pri kraljevem namestniku dr. Peroviću

Beograd, 11. okt. p. Kraljevski namestnik dr. Ivo Perović je sprejel danes v avdijenci podpredsednika vlade dr. Vladimira Mačka.

Upokojena ministra n. r.

Beograd, 11. okt. p. Na predlog predsedništva vlade sta bila upokojena ministra na razpoloženju general Ljubomir Marić in dr. Milan Vrbanić.

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno oblačno, tu pa tam dež. Toplota se ne bo znatno spremenila.

Moč angleške vojske

Angleški vojni minister Hore Belisha o dosedanjem udeleževanju angleške armade v Franciji

London, 11. okt. s. V parlamentu je postal danes vojni minister Hore Belisha ekspezo o dosedanjem udeleževanju angleške armade v vojni. Uvodoma je poudaril, da je Anglija več nego izpolnila doslej svojo zavezniško dolžnost napram Franciji v odredenem obsegu in odredenem času.

Že 158.000 angleških vojakov prepeljanih v Francijo

V petih tednih od začeta vojne je bilo v Francijo prepeljanih 158.000 angleških vojakov, ki so že v vojnem ozemlju. (Leta 1914 je v prvih šestih tednih vojne prišlo v Francijo samo 148.000 angleških vojakov.) Obenem s prevozom čet je treba organizirati za nje tudi neprekinjeno dobavo municije in vseh drugih potrebščin. Povprečno so bili vsako noč doslej poslani po trije transporti čet preko Rokavskega preliva. Transporti niso doslej zahtevali še niti ene žrtve. Odpremljenih je bilo v Francijo nadalje 25.000 vojakovih vozil iz Anglije skupno s tanki. Med temi so bili tudi tanki, težki 15 ton, ki so bile zanje potrebne posebne ladje ter posebne priprave za dviganje. Prevoz se mora zaradi povečane močnatosti zračnih napadov vršiti bolj previdno nego leta 1914. Večina se vrši ponoči po manj izpostavljenih poteh in v manjših skupinah.

Samo 20% v Francijo odpremljenega vojaštva odpade na pehoto. (Leta 1914 je bilo pehote 60 odstotkov.) Vsa bataljon je opremljen s 50 ročnimi strojnimi puškami in 16 puškami proti tankom. Kar se napram letu 1914 ni spremenilo, pa je zveza z francosko armado, ki je ravno tako močna, kakor kdajkoli prej. Angleške čete in material niso bili poslani samo v Francijo, temveč tudi na bližnji vzhod in na druga angleška vojaška oporišča. Anglija ni imela še nikdar toliko vojaških sil na razpolago, kakor ob izbruhu sedanje vojne. Približno milijon mož je bilo tedaj pod orožjem. Vojska je štela 32 rednih divizij napram 19 v letu 1914. S tem se ni dosežena skrajna meja. Vojni obvezniki do 22. leta, ki so bili doslej vpoklicani, odhajajo na bojišče v etapah. Ena četrtina doslej poslanih čet je obstojala iz prostovoljcev, ki si jih je od začeta vojne prijavilo 50.000.

V Angliji ima poleg tega armada organizirane protiletalske oddelke, nadalje posebno pomožno službo, ki šteje že 20.000 žensk, dalje posebne oddelke za domačo ob-

rambo iz mož, ki za ekspedicijsko vojsko niso sposobni, končno posebne pomožne pionirske oddelke. Vojna industrija je v prvih tednih vojne izvršila več nalog, nego v mesecih v svetovni vojni. Leta 1914 ni imela angleška vojska ne rekrutov, ne obkale zanje, ne orožja. Sedaj je vse to v polni meri na razpolago.

Med nemškimi prodiranjem na Poljsko so angleške čete tiho in v redu prihajale preko Kanala. Kako čudno je, da morajo naše čete dvakrat tekmo ene generacije iti isto pot in se boriti na isti zemlji, ki so jo posvetili s svojo krvjo morda njihovim očetjem. Na isti napadni način izovarjajo morda ista francoska imena in delajo enake dovipe, imajo pa tudi isti pogum in isto vztrajnost, kakor pred 25 leti. Kakršnekolj žrtve bodo potrebne in kakor dolga bo borba, bodo naše čete ponesle naše orožje na poti svobode do zmage.

Zastopniki opozicije so se o armadi izrazili v debati zelo pohvalno. Postavili so vojnemu ministru več vprašanj. Glede opreme je odgovoril Hore Belisha, da se zanaša na nevtralnost sofo: Ameriški opazovalci so se izrazili, da je angleška armada kar najboljše opremljena. Ne hotel bi trditi, da je vse najboljšje, toda v splošnem je treba reči, da je armada opremljena najmanj tako dobro ali bolje, nego katerakoli druga. Na drugo vprašanje je odgovoril Hore Belisha, da ne bo poslana na bojišče v Francijo nobena angleška divizija, ki ne bi bila potrebna.

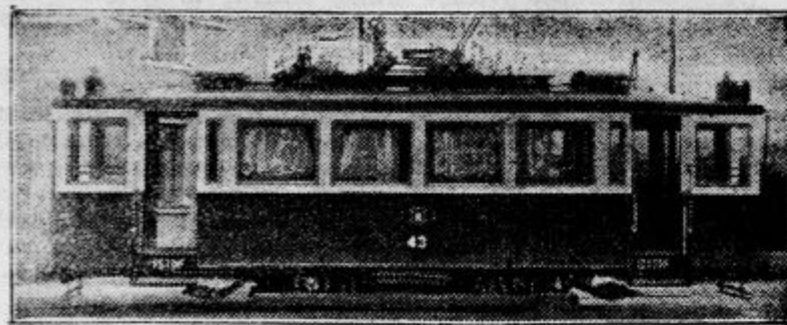
Pod francoskim vrhovnim poveljstvom

Na vprašanje o enotnosti angleško-francoskega poveljstva je sporočil vojni minister, da je to zagotovljeno. Angleška vojska v Franciji je pod francoskim vrhovnim poveljstvom. Razdeljena je na dva kora, ki jima poveljuje angleška generala. Angleški vrhovni poveljnik ima pravico apelirati na francosko vlado, če se ne bi strinjal z odločitvami francoskega vrhovnega poveljstva, toda z ozirom na popolno soglasje med angleško in francosko vojsko to najbrže ne bo nikdar potrebno. Obstaja možnost, da pridejo posamezne francoske čete tudi pod angleško poveljstvo.

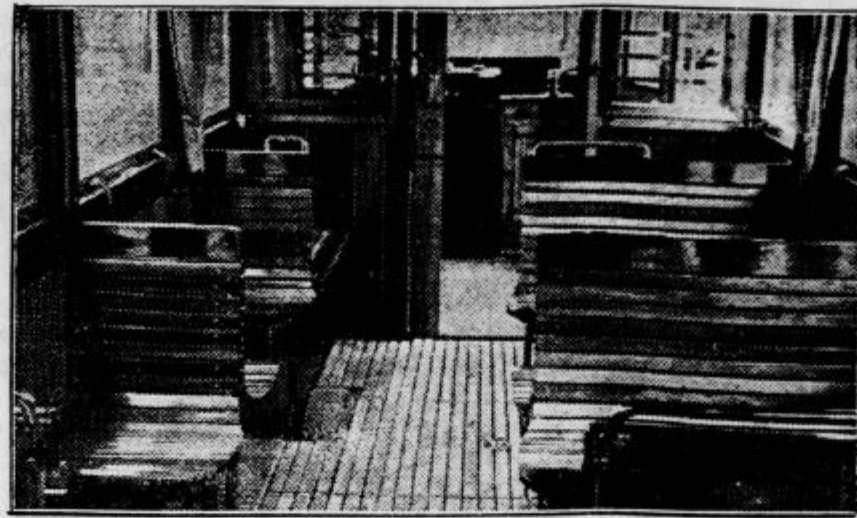
Mornariški minister Churchill je sporočil, da se je angleška mornarica od njegovega zadnjega poročila 24. septembra do danes povečala za 58.000 ton. Od tedaj je

Doma zgrajeni tramvajski vozovi

Tvornica ljubljanske Maloželezniške družbe je izdelala sedem lepih voz

Taki so novi, v remizi izdelani tramvajski vozovi. — V notranjosti so prav modernizirani. Sedeži so razvrščeni v smeri vožnje in bo tako vožnja v novih vozovih mnogo udobnejša kakor v sedanjih. Morda bi Maloželezniška družba sedaj postopoma tudi v starih vozovih preuredila sedeže in s tem ustregla občinstvu, ki se v vedno večjem številu poslužuje električne cestne železnice.

Ljubljana, 11. oktobra. Za razvoj cestnega prometa v Ljubljani je bila v zadnjih letih najdragocenejša pridobitev — razširitev tramvajskega omrežja do Viča, St. Vida in Sv. Križa. Nedavno pa je Maloželezniška družba napravila nov pomemben korak naprej, ko je v svoji novi remizi na Celovški cesti uredila svojo tvornico tramvajskih vozov. Te dni dogotavljajo prvo skupino novih vozov, 7 po številu. Prvi trije so v jutrnji urah že nekaj časa v prometu, da pomagajo razbremeniti gnečo in naval, ki sta v tem času zelo velika. Naslednja dva prideta kmalu na tračnice, v drugi polovici novembra pa bosta dograjena še zadnja dva.

Ti novi tramvajski vozovi ne bodo želi pozornosti in zanimanja naše javnosti samo zato, ker bodo s svojo tehnično dovršenostjo in svojo estetsko obliko naznačili novo dobo v razvoju našega tramvajskega omrežja, temveč še posebej zato, ker pomeni domača proizvodnja tramvajskih vozov velik gospodarski prihranek v korist prebivalstva. Tramvajška družba je bila svoj čas ustanovljena s namenom, da služi bla-

Ravnatelj ljubljanske električne cestne železnice inž. Zenko

gati javnosti, zato se tudi ni pehala za dobički, s kakršnimi računajo zasebna podjetja. Še lani je mestna občina doplačala dobra 2 milijona dinarjev za kritje primanjkljaja, približno tolikšna vsota bo potrebna tudi letos. Z razširjenjem omrežja, z naraščanjem prometa, ki se opaža zadnji čas, in ne v najmanjši meri z ureditvijo nove tvornice tramvajskih voz pa smemo upati, da bo proračun MZD že v doglednem času uravnotežen.

Davi je direktor MZD inž. Zenko povabil zastopnike tiska na ogled tramvajskih delavnic in novih vozov. Pri tej priložnosti je novinarjem razkazal veliko strojno delavnico, ki služi reparaturam in gradnji novih vozov. Na njegovo in na pobudo univ. prof. inž. Lobeta, ki je našemu tramvajski skrbni krušni oče in mentor, je družba pred sedmimi leti o priložnosti neke razprodaje v Nemčiji nakupila stroje za smešno nizko ceno: garnituro, ki je bila sicer vredna 3 in pol milijona dinarjev, je dobila za okrog en milijon 200.000 din. S tem je bil ustvarjen temeljni domači proizvodni sistem. S posameznimi dokupi so delavnice že izpopolnile. Po razprodaji Strojnih tovarn in livarn je družba dokupila še strojušnico, brusilnico in kompresor, tako da podjetje že nekaj let opravlja generalne reparature tramvajskih vozov, pri katerih se vozovi obnavljajo od vrha do tal, nato pa se je lotilo še gradnje lastnih konstrukcij. Kot nazorni primer je direktor inž. Zenko pokazal nove, doma izdelane ključavnice tramvajskih voz, kakršne so v inozemstvu včasih veljale po 700 din. doma pa se izdelajo po ceni od 150 do 300 din. Kolesa za nove vozove nabavlja MZD v Škodovih tovarnah v Plzinu, kroglični ležaji so švedske znamke SKF, aparati pa iz Siemensovih tovarn. V marcu je družba dobila kredit v znesku 2.450.000 din, za katerega naj bi zgradila sedem novih vozov. Prodnjaki stroški pa so bili nasproti proračunu tako nizki, da je ob zaključku ostal še prebitok, ki bo zadostil za zgraditev dveh nadaljnjih vozov. Tramvajski vozovi, kakršne smo pred leti dobili iz brodske tovarne vagonov, so veljali po pol milijona din, doma izdelani pa so za kakšnih 30% cenejši.

Novi domači tramvajski vozovi so na prvi pogled podobni brodskim, a so v marsikaterem pogledu izboljšani. V splošnem so za 75 cm daljši od njih, a platforma za voznika spredaj in zadaj je toliko razširjena, da je notranji prostor za kakšnih 20 cm krajši. Kljub temu je v njem razvrščenih 20 sedežev, ki so postavljeni pravokotno na smer vožnje, vsega skupaj pa je še 40 stojnih. Važna pridobitev je veliko enotno okno v prednji in zadnji fronti, ki dopušča vozniku mnogo svobodnejši pogled, je pa še cela vrsta drugih manjših, pa vendar nemalo važnih izboljšav. Pri podrobnih izvedbi načrta je direktorju inž. Zenku in prof. inž. Lobetu uspešno pomagali vseučiliški asistent inž. Poniž. Zaradi odlične konstrukcije novih Siemensovih aparatov se je tudi hitrost izboljšala za kakšnih 15% nasproti hitrosti brodskih vozov. V celem razpolaga zdaj MZD s parkom 13 starih ljubljanskih, 15 brodskih, 13 epatijskih in 7 novih, doma izdelanih motornih vozov, ki se jim pridružuje še pet odprtih, in en zaprt priklopi voz.

Celotno tramvajsko omrežje našega mesta obsega 26.129 metrov tira z 92 kretnicami, da ne štejemo zraven pravkar zgrajenih voz. Tako pride pri nas 1,72 voza na

1 km, medtem ko je običajno sorazmerje na 1 km 2 voza. Pri gradnji vozov zaposluje MZD v strojnici, mizarski delavnici, kovačnici, pleskarski delavnici in drugod 71 ljudi, tem pa je treba pristeti 16 mož, ki v nočni službi vrše redne preglede in reparature vozovnega parka. Na progi je stalno zaposlenih 149 voznikov in sprevednikov, 16 delavcev za čiščenje tirov in skupina 8 do 12 mož za vzdrževanje in popravilne proge. Delo nadzoruje 5 preglednikov in 6 nameščenecv uprave, ki šteje poleg direktorja še 1 inženjerja. Zanimiva je ugotovitev, da znašajo upravni stroški tramvajskih družb v svetu povprečno po 0,30 do 0,67% na 1 km, pri nas pa samo 0,22.

Gospodarska kriza, ki jo še zmerom preživljamo, ne dopušča kakšnih velikih načrtov za bližnjo bodočnost. V kratkem pa lahko pričakujemo, da bo zgrajena dvotirna proga od Langusove ulice do Viča, ko se bo prihodnji pomlad po vsej verjetnosti pričela modernizirati cesta proti Logatcu. V splošnem so izdelani tudi načrti za zgraditev tramvajskih prog po Tyrševi cesti do Ježice. Za izdelavo proge znaša proračun 5 milijonov din. Deset novih tramvajskih vozov, ki bi bili potrebni, pa bi veljalo tri milijone din. Na tem odseku je od Bavarskega dvora do Ruskega carja zamišljena dvotirna, dalje do črnuškega mostu pa enotirna proga. Kdaj se bodo ti načrti izvedli, je danes težko govoriti. Za zdaj bo Ljubljanačanom v zadostje, da bo v kratkem začelo obratovati sedem lepih, novih, doma izdelanih vozov.

Poziv rezervnih oficirjev

Predstavniki vseh štirih pododborov Udruženja rezervnih oficirjev na področju dravske banovine so na skupnem sestanku ob obletnici marsejske tragedije sklenili tole objavo:

»Zastopniki pododborov Udruženja rezervnih oficirjev in bojnikov v Celju, Ljubljani, Mariboru in Ptuj so se sestali ob petletnici mučeniške smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani, da skupno počaste Njegov nepozabni spomin ter obnove zaobljubo, da bodo, zvesti Njegovemu izročilu, čuvali in nadaljevali Njegovo delo, ki ostane ideal pokolenja, katero pozna žrtve polno borbo za osvoboditev in zedinjenje našega naroda. V teh težkih trenutkih so njihove misli uprte v Nj. Vel. kralja Petra II. kot nosilca in izvršitelja idej, za katere je blagopokojni Viteški kralj žrtvoval svoje življenje.

Poklicani, da kot vodje oboroženega naroda nosijo v vojni najtežje breme in največje odgovornosti, ki jim nalaga

dolžnost, da tudi kot državljani v miru pozornost zasledujejo vse pojave javnega življenja, izražajo rezervni oficirji, člani Udruženja rezervnih oficirjev v dravski banovini, željo in pričakovanje,

da se ves narod najde v sedanjih usodopolnih trenutkih v slogi in edinstvu ter da zapostavi vse notranje spore, ki slabijo njegovo moralno odorno silo;

da se vsa nacionalna in politična vprašanja rešujejo predvsem z vidika, da se okrepijo vezi solidarnosti in vzajemnosti med vsemi deli Jugoslavije, tako da se zlasti Slovenci še trdnje povežejo s svojo narodno državo, katere enotnost, moč in neokrnjenost so najtrdnje jamstvo za narodni obstoj in za boljšo bodočnost v svobodi in napredku.

Neredna selitev ptic

Opazovalci prirode ugotavljajo razne zanimive pojave

Ljubljana 11. oktobra. Letošnji jesen je selitev ptic spet enkrat precej neredna, delni povod tega je bržčas ta, da je prav v onih krajih, kjer gnezdi precej tistih ptic, ki odhajajo jeseni čez naše kraje na jug, divjala v začetku jeseni vojna. Ptice so bile vznemirjene in so odletele prej kakor druga leta. O prežgodnji ravnosti večjih selivk s severa na jug priča siva čaplja, ki jo je bil ustrelil žandarmerijski oficir iz Radovljice, na pobočju Jelovice, že konec septembra. Ptica je imela na nogi obroček, ki prica, da je bila ptica obročkana in izpuščena iz zoološkega vrta v Varšavi. Zanimivo bi bilo zvedeti, kdaj je bila obročkana. Morda bi se dalo ugotoviti, kako dolgo je potrebovala iz Poljskega v Jugoslavijo? Ni izključeno, da so ptico izpustili iz zoološkega vrta med obleganjem mesta. Orla, ki je imel tudi obroček varšavske ornitološke postaje, so uplenili v Italiji. Pa tudi ključače so videli v Sloveniji že konec septembra.

Nekaj izrednega v letošnji jeseni je ne navadno kesna selitev lastovk. Prve troje so se zbrale na Gorenjskem letos, kakor po navadi že o Malem Smarnu. Nekaj dni po odhodu prvih večjih lastovskih jat ni bilo opaziti nobenih selivk. V začetku oktobra, ko je pričelo deževati, pa so se spet pojavile lastovke in sicer še precej številno. Medtem, ko je po dolini deževalo, po bližnjih planinah pa snežilo, so lastovke nemoteno lovile po hladnem zraku drobne mušice. Ko se je spet zjasnilo, so 8. okto-

bra odletele zadnje lastovke z Gorenjskega v Ljubljani, zlasti v Trnovem pa so se danes zbirale velike jate, ki so jih ljudje z zanimanjem opazovali. Žice so se v dežju kar do kraja upognile pod težo gostih črnih družin.

Neredna je letos tudi selitev divjih golobov. Tisti, ki so gnezдили v naši okolici, so se poizgubili. Ali so se že napotili na jug ali pa so se pomaknili v druge kraje, na polje, kjer sta obilno rodila proso in ajda in žilo pobirajo ostanke žita? Druga leta je bilo na Gorenjskem v tem času polno divjih golobov, ki so za nekaj dni počivali v naših krajih; letos pa ni opaziti niti ene trope. Ali so šli že naprej kar neopazeni, ali pa šele pridejo?

Kedno so se selile prepelice, ki jih je bilo precej med selitvijo. Najbolj pa seveda zanima lovce glavna selitev ključačev, ki se mora pričeti prav te dni. Urejevalci stanovanj, to so prvi ogledniki, ki pridejo nekaj dni pred glavnim transportom, se navadno pojavijo med 12. in 15. oktobrom. Od 18. do 25. oktobra pa so največji polleti čez Gorenjsko. Ali to je spet odvisno od tega, katero pot uberejo. Zgodi se, da jih pride le par v naše kraje, glavni transport pa jo mahnejo čez Madžarsko ali čez Gornjo Italijo in Francijo. Nadalje pa je polet odvisen od krajevskih vremenskih razmer. Če so gore zasnežene, prilete ključači v dolino. V takih jesenskih dnevih je dosti ključačev v okolici Ljubljane in na Dolenskem. Če je po gorah še toplo in zemlja

Stevo Stojanović

Ljubljana, 11. oktobra. Ugasnilo je dragoceno življenje. Kakor smo že poročali, je večeraj popoldne v Zagrebu zadela kap novinarja in publicista Stevo Stojanovića. Srčna kap za človeka, ki je bil ves veliko, plemenito srce Obširna, s srčno krvjo in veliko ljubeznijo pisana knjiga dragocenega življenja se je zaprla in padla. Njen padec je bil kakor krik v mirni noči, kakor meteor, ki je razparal mirno temno nebo — — —

Novinarsko delo je anonimno. V celoti bi se dalo primerjati s plamteto grmado, ki nekaj ur v največjem žaru gori, potem

pa od nje samo še razpršene iskre označujejo velike storitve. Novinar je altruisti, najčistejšega kova: vse za druge, nikdar za sebe. In Stevo Stojanović je bil vzor novinarjev. Sele njegova prerana smrt daje za prikaz njegove veličine kot človeka in javnega delavca in istočasno tudi povod za manifestacijo sile in požrtvovanja v naši javnosti tako skritega, skromnega novinarskega stanu.

— Evo, dečki, to sem jaz hotel, to sem jaz želel... tako bi zdaj rekel skromni, lepi Stevo, če bi smrt razklenila njegova usta. Evo, dečki, je mnogokrat dejal svojim tovarišem in prijateljem na stanovskih sestankih v Beogradu in Zagrebu, pojdite tja, tam in tam se boste dobro imeli, a bodite tako dobri, da mi oprostite, ker ne morem z vami. Sem bolan. — Lepo, plemenite poteze njegovega obraza je že nekaj mesecev krtočila senca smrti, a jih ni mogla izkazati. A vsi, ki smo Stevo poznali in ljubili, smo prepričani, da mu je tudi nenadni odhod iz življenja zapustil vse izraze in oblike miru, dobrote in lepote, ki so ga nudili sovrstnikom in mlajšim za vzor in občudovanje skozi vse življenje in delovanje.

V vsi Bujevići pri Pakrecu se je rodil leta 1884. Kot sin revnih staršev in postal je učitelj. Kot pedagog je deloval v raznih krajih med revnim seljačkim svetom in že mlad je svoja pedagoška izkustva povezal z novinarskim in publicističnim delom. Vse vzore in boje naših mladih nacionalnih dni, je z živahno delavnostjo preživel in je posebno značilno zanj, da je bil že nekaj let pred vojno kot skromen vaški učitelj dopisnik ruskih listov. No-

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSČAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRASLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA ŠKATLICO.

ni zamrzjena, potem ostanejo več dni v planinah, kjer brskajo za hrano po planinskih pašnikih. Mrzle, jasne noči pa odvedejo vse ključače v druge kraje. Posamezni ključači prihajajo k nam tako dolgo v jeseni, dokler zemlja ne zamrzne. Veliko število ključačev prileti v naše kraje približno dvakrat v teku desetih let.

Od malih ptic se je do zdaj selilo poleg

zgodnjih selilcev srakoperjev in kobilarjev nekaj taščic in pastiric.

Ce sklepamo o trditi bližajoče se zime po pticah in po drugih živalih, se za enkrat ni bati hudega. Pa tudi cvetana se ne obeta zime. Zanimivo je, da se po hudi slani, ki je dvakrat močno posrebrila gozdove in polja, narava ni skoraj prav nič spremenila. Sadno dreve ima še vedno sok in še celo poganja. — s.

Zasadimo drevje, gaje in gozdove ki nam lahko služijo za obrambo pred napadi iz zraka

Beograd, 11. oktobra

Glede na pomembnost gozdov za življenje vsakega posameznika kakor tudi za splošne državne interese je treba razvijati ljubezen do gozdov v najširših ljudskih plasteh. Najboljša pot za ostvareitev te naloge je propaganda in varovanje gozdov, ker le na ta način pridemo do pravičnega pojmovanja vrednosti gozda. To propagando je treba prvenstveno razvijati med mladino. Le tisti, ki pozna vse posredne in neposredne koristi gozdov, zna gozdove tudi ceniti in varovati.

Zato je državni odbor za propagando pogozdovanja s svojimi banovinskimi in okrajnimi odbori in skupaj s šolami ter kulturnimi, sportskimi, prosvetnimi in drugimi društvi sklenil, da bodo v naši državi vsako spomlad in vsako jesen dnevi za sadnjo dreves in za pogozdovanje pogozdovanja. Preteklo pomlad so bili prikratk v vsej državi taki dnevi od 19. do 31. marca. Te akcije so se udeleževale šole, kulturna, prosvetna, sportska in druga društva, ob vzajemnem sodelovanju z odbori za pogozdovanje pogozdovanja. Kljub slabemu vremenu, ki je tiste dni vladalo, je

bil uspeh sadnje vendar zadovoljiv. Tako so samo ljudske šole zasadile okrog milijon 750.000 sadik raznega gozdnega in drugega drevja.

To jesen bodo dnevi sadnje in propagande za pogozdovanje od 22. oktobra do 5. novembra. Izdani so bili potrebni pripravljalni ukrepi, da bi promet rodil čim boljše uspehe. Omenjeni rok se lahko premakne v skadru s krajevnimi razmerami. V današnjem težkem svetovnem položaju je končno jasno, da so gozdovi poleg vloge, ki jo imajo v gospodarskem ustroju države, tudi eden izmed važnih činilcev v obrambi države in potrebni za zaščito vajakov kakor tudi civilnega prebivalstva. Zadošči je, če se spomnimo samo na parke, ki so jih v večjih mestih pretvorili v zatočišča pred zračnimi napadi, ker drevje maskira zgrajena zatočišča. Zato se bodo vršili letos dnevi sejanja drevja in propagande za pogozdovanje pod geslom: zasadi mo drevje, gaje in gozdove, ki nam lahko služijo za obrambo pred zračnimi napadi! Občutek dolžnosti nalaga tako sedaj kakor v bodoče vsakomur, da vsestransko podpre to akcijo.

Dvajseti občni zbor naših igralcev

Razmere v organizaciji obetajo lepo bodočnost

Ljubljana, 11. oktobra

V nedeljo je bil v operi občni zbor Zdrženja gledaliških igralcev, ki so se ga udeležili člani drame, opere in baleta. Predsednik Ljubo Drenovec je v kratkih, jednatih besedah orisal pomembnost stanovske organizacije, ki je v teku 20 let dosegla veliko v prid svojih članov. Zagotovila jim je različne pravice izposlovala razne ugodnosti in se je borila in se bori za boljše socialno in umetniško bodočnost.

Predsedniki organizacije so bili v teh letih: Rado Pregarc, Julij Betetto, prof. Josph Šest, Vekoslav Janko in Ljubo Drenovec. V pregledu dvajsetih let srečamo največkrat imena odbornikov: tajnika Jermena, blaginjaka Mencina in Neffata. Člani organizacije vedo, kako veliko delo požrtvovalnosti in kolegijskosti je opravil v letih, odkar je bil funkcionar pri združenju. Ljubo Drenovec. Glavni sadovi dela in največji uspehi, ki jih je dosegel združenje, so plodovi njegovega prizadevanja. Inteligentni in neumorni organizator uživa veliki ugled tudi pri tovariših Centrala v Beogradu, Zagrebu in pri vseh sekcijah v drugih mestih.

Poročilo tajnika Jermena je podalo natančen pregled delovanja in uspehov odbora ter tekočih, še neizpeljanih zadev. Sledilo je poročilo blaginjaka Mencina, ki je

poročal o zadovoljivem stanju blaginje in o naraščajočem premoženju organizacije. Poročila preglednikov so javila brezhibno stanje knjiž.

Sledile so volitve novega odbora, ki so se na izrecno predsednik, željo vršile tajno, z glasovanjem na listke. Stari odbor je bil soglasno izvoljen. S tem je bila izrečena zaupnica odboru, ki je izvedel v teku let, odkar stoji na čelu organizacije, mnogo uspešnih dejanj v blaginjo članstva. Debatte o slučajnostih so se udeležili: dr. Švara, Valo Bratina, Debevec, dr. Kreft in drugi. Razpravljali so o pokojnišnem skladu, ki zagotavlja neprevedenim članom pokojnino, o podpornem skladu in načrtu gledališkega zakona, ki ga še po 20 letih nimamo in ki naj bi uredil gledališke razmere. Po zgledu drugih držav, kjer se točno zavedajo važnosti te kulturne ustanove, naj bi tudi mi dobili gledališki zakon. Ta naj bi ugotovil število službenih let in pokojnine na nekoliko drugi osnovi, kakor jo imamo sedaj, revidiral vprašanje razvrstitve prevedenih članov in še druga, za obstoj gledališča važna vprašanja.

Letošnji občni zbor je pokazal v primeri z lanskim že bolj urejene razmere, ki so nastale po prizadevanju odbora. In tako gleda članstvo z zaupanjem v bodočnost, ki bo gotovo pokazala nove uspehe te koristne stanovske organizacije.

Jesenice so se spet umirile Nedavni veliki vrvež je prenehal in prebivalstvo je složno, kakor še nikoli ni bilo

Jesenice, 11. oktobra. V prvih septembrskih dneh je bilo okoli jeseniškega kolodvora življenje, ki bo marsikomu ostalo v trajnem spominu. Vlaki, ki so prihajali iz Nemčije z velikimi zamudami, so iz sebe kar bruhali množice ljudi. Med nešteti jugoslovenski delavci, ki so se vračali iz Nemčije, Francije in drugih držav, so bili tudi petični ljudje, ki so jih na trgovskih postah ali na počitnicah prehiteli veliki dogodki v tujini. Kolodvor je bil v večernih urah včasih kar zatrpan s potniki in prtljago, ki je ležala vse vprek.

Potniki so nervozno begali sem in tja v bojzani, da ne bodo pravočasno dobili potnih listov in našega denarja in da jim

bo vsak trenutek popihal njihov vlak. Na trgu kralja Aleksandra, v Prešernovi in Gosposvetski cesti so stale cele grude skromno oblečenih delavcev iz spodnjih krajev Jugoslavije, ki bi radi zamenjali denar, da bi mogli potovati v svoje domače kraje. Nekateri so pod ceno prodajali vse, kar so imeli. Nekateri dalmatinski krošnjarji, ki so prišli iz Nemčije, so pod ceno prodajali britve, brivske aparate, cigaretno dozo, nože in drug drobit, samo da so dobili denar za vlak. Po peronu, čakalnicah, v kolodvorski veži in celo zunaj ob cesti so neko neko ležali ljudje kar na tleh. Kovčegi, zaboji in kosare so jim služili za zglavje, moški suknjiči in plašči pa so služili delavskim ženam in otrokom za odejo. Bili so prizori, ki se dogajajo pri pohodih ali umikih velikih armad v minuli in sedanjí vojni.

Vlaki, ki so prihajali iz notranjosti države in so vozili dalje, v Nemčijo, so bili vedno nabito polni potnikov. Nemški letoviščarji so se vračali iz naših območjih in planinskih krajev v domovino. Z njihovih življenj in od sonca ožganih obrazov se je odražala velika kriza. Begali so sem in tja, menjali denar, se dregali pred blaginjskimi okenci in na obnemnem policijskem komisarijatu, se zalagali z jestvinami in pijačo in povpraševali po tem in onem. Železničarji, policijski in varnostni organi so le z veliko težavo zmagovali promet.

Po nekaj tednih, polnih skrbi in burnih dogodkov, se je vrnilo življenje na Jesenice zopet v svoj stari tir. Vlaki, ki vozijo v Nemčijo in iz nje, so navadno precej slabo zasedeni. Tiste običajne netočnosti, nervoznosti in beganja po peronu in po uradih ni več. Jesenice smo ostali spet sami. Izostale so skupine dam in gospodov, ki so v zadnjih mesecih hodile po trgovinah in obrtnih lokalih ter kupovale živila in obleke.

Na Jesenicah je nastopil mir, kakršnega že dolgo ne pomnimo. Prenehale so politične in strankarske borbe in strasti, ki so dolgo zastrupljali javno življenje. Veliki čas je strnil vse prebivalstvo vseh slojev. Molk je v teh dneh veliko vreden, disciplina pa nad vse. Danes se ne igra mo več socialisti, komunisti, klerikalci in liberalci, socialpatrijoti in defetisti. Danes smo vsi prijatelji, vsi složni sinovi velike in svobodne Jugoslavije ter v miru, zadovoljstvu in sreči uživamo sadove svojega pridnega dela.

Morske ribe

KLAVIRSKI KONCERT
V SAK VEČER

v veliki izbiri in okusno pripravljene bo imela vsak dan opoldne in zvečer

KLET ZVEZDA

Direktno pošiljke vedno svežih morskih rib bodo prihajale redno vsak drugi dan. Odlična kuhinja bo nudila gostom tudi izbrana druga jedila in pečenja na ražnju. — Točila se bodo prvovrstna domača in dalmatinska vina.

NOVA PORTUGALKA!

SLADKI DALMATINSKI BELI IN ČRNI MOST!

Za obilen obisk se priporoča

M. SILOVIĆ

Domače vesti

* **Važne objave banovinskega »Službenega lista«.** V številki »Službenega lista« uprave dravske banovine od 11. t. m. je uredba o odložitvi plačevanja najemnin, ki jih dolguje osebe, poklicane v vojaško službo. Dalje je objavljena uredba o odložitvi izvršb proti civilnim osebam v vojaški službi. List vsebuje tudi razna določila o volitvi senatorjev.

* **Umrla je v Ptuj** včeraj zjutraj gospa Francka Urbančičeva, solastnica galanterijske trdnice Snoj-Urbanič na Srebrenem trgu 5. Zapustila je dva otroka. Lep ji bodi spomin, žalujocim naše iskreno sožalje!

venskih likovnikov 84 umetnikov, ki napolnjujejo vse štiri sobe paviljona. Razstava je nenavadno pestra, ne samo po karakteristiki posameznih umetnikov, temveč tudi po vrsti umetnin, saj nudi na ogled plastiko kakor olja, risbe in ostale tehnike. Razstava je odprta dnevno od 9. do 18. Obisk vsakomur priporočamo.

* **Iz Glasbene Matice.** Pevski zbor ima izjemoma namesto dreve skupno pevsko vajo v petek 13. t. m. ob 20. pod vodstvom ravnatelja Polića. Odbor prosi točno in vse. — Na šoli Glasbene Matice se je otvoril tečaj deklamacije, ki ga vodi prof. Osič. Vsi zainteresirani se lahko

kompletne garniture preparatov
Parfumerija »VENUS«, Tyrševa 9

ZA NEGO KOŽE din 19.—

* **Diploma.** Na filozofski fakulteti v Zagrebu je bila diplomirana iz botanike in zoologije gđ. Sibilja Miklaužičeva. Čestitamo!

* **Dve novi šoli v škofjeloškem srezu.** Dne 23. septembra je bilo kolavirano nadzidano šolsko poslopje v Bukovici, srez Škofja Loka. Šola je s tem pridobila še eno učilnico eno samsko stanovanje (soba, kuhinja, shramba) in pisarno. Nadzidava je stala 160.000 din. Dne 30. septembra pa je bilo kolavirano novo šolsko poslopje v Lucinah, srez Škofja Loka. Poslopje ima tri učilnice in dvojno družinskih stanovanj. Stane 450.000 din.

* **Veliko manifestacijsko zborovanje** priredijo združeni slovenski rejci malih živali v Ljubljani dne 15. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani restavracije »Pri šestici« nasproti nebotičnika. Na zborovanje se bo obravnavala zgodovina rejstva pokreta pri nas ter organizacijsko delo in smernice za bodoče delovanje. Vabljeni so poleg rejcev vsi oni činitelji, ki jim je reja malih živali res pri srcu.

* **Pri zaprtju in motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* **Otvoritev novega kina v Ptuj.** Pišejo nam: V petek 6. t. m. je bil v Ptujju otvoren nov kino, ki se vodi pod imenom »Royal«. Koncesionarka tega kinopodjetja je g. Pavla Jesihova iz Ljubljane. To novo kinopodjetje v Ptujju bo vršilo naloge in izvajalo program izključno samo v tej smeri, kakor vsa druga naša kinopodjetja v Sloveniji. To je lojalno izstvarnih razlogov treba omeniti z ozirom na notico, ki je izšla v nedeljski številki »Jutro«, in je bila take vsebine, da ni odgovarjala stvarnosti in pravim ciljem novega kinopodjetja v Ptujju. — G. Albert Primo, davčni inšpektor v Ptujju, nam v zvezi z gori omenjeno notico v nedeljskem »Jutru« sporoča, da je prisostvoval otvoritveni predstavi novega kina po službeni dolžnosti, da pa tudi njemu ni znano ničesar, iz česar bi se dalo sklepati, da bi bil kino nemško podjetje.

Rokavice, nogavice - Karničnik, Nebotičnik

* **Novo profesorsko društvo.** Podružnica profesorskega društva v Splitu je na svojem običnem zboru sklenila, da iz dosedanje društvene zajednice izstopi ter da osnuje novo hrvatsko profesorsko društvo. Zborovanja so se udeležili tudi mnogi profesorji, ki doslej niso bili organizirani. Za novo hrvatsko profesorsko društvo pa so se priključili vsi.

— **Kronična zapeka in njene slabe posledice,** posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravnim »Franz-Josefov« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črelih, pa pijejo »Franz-Josefov« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

* **Smrt požrtvovalnega rodoljuba iz Bosne.** V Bosanskem Samcu je umrl upokojeni ravnatelj pomožnih uradov okrajne glavarstva Lijaja Filipović-Nikač. Moč je bil vodnik in borec prvi vrsti generacije bosanskih Srbov, ki so se borili z vso žilavostjo in z največjim požrtvovanjem za svoje pravice. Že pred vojno je bil večkrat zaprt, a vsa vojna leta je preživel v mučiliških talcev in internirancev. Osvobođenje in državno zedinjenje ga je rešilo iz temnice in je bil nacionalni revolucionar za vse svoje trpljenje in požrtvovanje poplačan s tem, da so ga pri zakonitem okrajnem glavarstvu namestili za ravnatelja »pomožnih pisarn«. Nagrad za svoje veliko požrtvovanje ni nikdar iskal in je zdel umrl v revščini.

SANOPED

ohrani zdrave, suhe, tople noge, stedi nogavice in čevlje. — Vrečica samo 2.— din.

* **Putnikovi izleti v Ptuj:** 15. oktobra v Zagreb k nogometni tekmi Jugoslavija - Nemčija. 15. oktobra v Metliko na vinsko trgovanje. Od 19. do 22. oktobra na Dunajski veletrgu. Od 31. oktobra do 1. novembra v Trst. Prijave in informacije v vseh biltenih Putnika. (—)

Iz Ljubljane

* **Razstava kluba neodvisnih v Jakičevem paviljonu** je od otvoritve dalje neprestano zelo dobro obiskovana. Kakor le redkokateri izmed razstav v zadnjih letih. Razstava pa tudi upravičeno vzbuja pozornost, saj razstavlja 12 mladih slo-

še vpišejo v ta tečaj in dobe podrobne informacije v pisarni Glasbene Matice. Na šoli Glasbene Matice se vpišejo še vedno gojenci za vse ostale glasbene predmete.

Mrz nas resda še ne ščipa
ali že nas muči hripa.
Zdrav ostane pač le oni,
kdor se teši s ČIK-bonboni.

Glavna zaloga JERAS MAKŠ
v Ljubljani, Miklošičeva c. 24

* **JNAK, »Edinstvo«.** Drevo ob 20. bo v klubovi čitalnici redni članski sestanek. Na sporedu bo zanimiv predavanje. Po predavanju razgovor o brucovskem večeru 19. oktobra. Sestanek je obvezen za vse člane.

* **Esperantsko društvo Ljubljana.** Sporočamo vsem esperantistom Ljubljane in prijateljem esperantske ideje, da je banska uprava odobrila in dovolila ustanovitve »Esperantskega društva v Ljubljani«. Pripravljeni odbor sklicuje ustanovni zbor društva, ki se bo vršil v torek 17. t. m. ob 20. v salonu restavracije »Sestica«. Posebnih vabil se ne bo razposlalo, zato vabimo vse esperantiste in prijatelje esperanta, da posetijo občni zbor v čim večjem številu. Pred občnim zborom vpisovanje članstva. (—)

LEPO DARILO

za dijaka ali vojaka:

- 1 aparat za britje,
- 1 čopič za britje
- 10 britvic,
- 1 milo za britje,
- 1 zobno ščetko,
- 1 zobno pasto,
- 1 kom. toaletnega mila,
- 1 doza za milo,
- 1 steklenica kolonske vode,

stane samo Din 30.—

Ako želite da Vam pošljemo po pošti uplačajte gornji znesek plus Din 4.— za priporočeno na ček. rač. 13285 ali v znakah na naslov:

Foto Tourist LOJZE ŠMUC,
Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

* **Telefonski naročniki avtomatske telefonske centrale** se opozarjajo, da potече 15. oktobra rok plačila telefonske naročnine za IV. četrtletje 1939. Telefoni, za katere naročniki ni poravnava do označenega roka, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika izključiti začasno iz prometa; za ponovno vključenje pa je treba plačati pristojbino 100 din. Čekovne položnice so bile vsem naročnikom dostavljene dne 14. septembra. Ako je naročnik položnice izgubil ali založil reklamo lahko višino dolžne naročnine pri pošti Ljubljana 1. telefon 43-11. — Poštna direkcija je obveščena, da nekateri telefonski naročniki pobirajo za lokalne telefonske pogovore pristojbino 1 din. Vse te iste naročnike opozarjamo, da je dovoljeno pobirati le pristojbino 0,50 din, kolikor znaša pristojbina za lokalni telefonski pogovor, ki jo naročnik plača poštni upravi. Vsakega naročnika, ki bi se zoper to odredbo prekršil, bo poštna direkcija na podlagi § 78 toč. II. 3. zakona o pošti, telegrafu in telefonu kaznovala, v ponovljenem primeru pa odvzela telefon.

Požig nad Logatcem

Logatec, 11. oktobra
V prijetni dolini Reki, ki se razprostira za Gorenjim Logatcem pod žbirami, leži velika kmetijska napredna posestnika Andreja Merljaka, po domače Rečana, dobro znanega Logatčanom, ki se radi ustavlja v gostoljubni hiši zlasti ob nedeljskih izletih.

V ponedeljek okrog polnočnega je nenadno udaril dim izpod strehe velikega hleva,

Domači so takoj prihiteli na hlev, toda ognja niso mogli več zadušiti, ker je gorelo seno in se je plamen naglo širil. Komaj so utegnili rešiti živino in jo spravili v hlev bližnje bajte, ki je tudi Rečanova last. Pretila je velika nevarnost, da bi se ogenj razširil tudi na zraven stojajočo hišo in bližnji kozolec, kar pa so s trudom preprečili sosedje, ki so prihiteli na pomoč, kakor tudi gasilci iz Gorenjega Logatca, ki so se prav kmalu pojavili na kraju nesreče. Vendar pa je hlev pogorel do temeljev, ker se središču ognja ni bilo mogoče približati zaradi velike vročine.

Škoda še ni točno ocenjena, je pa zelo velika ter le deloma krita z zavarovalnico. Gospodar pa trpi še posebno škodo zaradi pogorelega sena, ker je imel večino spravljene prav na hlevu ter ga je hotel nekaj celo odprodati, zdaj pa mu ga je zmanjkalo že za domačo porabo. Gospodar in nekateri gasilci so dobili pri gašenju opekline, ki so k sreči lažje znaka. Ljudje sumijo, da je požar zanetil neki potepuh, ki se je klatil okoli hiše.

Diplomatski slovar

Vprašanje oborožitve trgovskih ladij, ki se je, kakor sem že omenil, pojavilo v neposredni zvezi s podmornično vojno, je bilo že v zadnji svetovni vojni eno izmed najbolj spornih vprašanj pomorskega vojnega prava. Kadar si stojita na sprti dve vojni stranki, katerih vsaka se poslužuje drugačnih sredstev pomorske vojne, se navadno pojavi na obeh straneh svojevoljno tolmačenje mednarodnih določb, v kolikor te sploh obstajajo. Tak primer nudita zlasti uporaba podmornic in zaradi nje izvedena oborožitve trgovskih ladij. Ker predstavljata obe samo nujno vojno sredstvo obeh vojskujočih se strank, ju seveda vsaka vojna stranka tolmači na svoj način. Tako se tudi v sedanjih vojni pojavlja med obema vojnima strankama stari spor o značaju oboroženih trgovskih ladij.

Značaj oboroženih trgovskih ladij

Iz dnevnih poročil je znano, da so Angličani v zadnjih 14 dneh oborožili velik del svojih trgovskih ladij, da jih kakor je izjavil prvi lord angleške admiraltete Winston Churchill 1. oktobra tega leta, zavarujejo pred nevarnostmi podmorniške vojne. V kratkem bo večina angleških trgovskih ladij oborožena. Kakšen je značaj teh ladij? Ali jih moramo zaradi oborožitve, ki jo londonska deklaracija iz leta 1909 prepoveduje, smatrati za vojne ladje, ali še nadalje obdržati svoj trgovski (in s tem zasebni) značaj, ako se ne udeležujejo vojnih operacij v ožjem smislu? Tu si stojita nasproti danes, kakor pred 25 leti, dve stališči: angleško in nemško.

a) Angleško stališče

Po angleškem mnenju odgovarja oborožitev trgovskih ladij vojskujočih se strank njih prastari pravici, da se upro poskusom napada ali zaplenbe nasprotne vojne stranke. Neutrálne trgovske ladje so po mnenju Angležev v drugačnem položaju, ker je znano, da imajo po mednarodnih določbah vojne ladje obeh vojskujočih se strank pravico, da jih ustavijo, preiščejo, zajamejo in, če treba, tudi zaplenijo. Neutrálne ladje se tej pravici ne morejo in ne smejo zoperstaviti. Drugače je s trgovskimi ladjami vojskujočih se strank. Te nimajo sicer dolžnosti, zoperstaviti se morebitni ustavitvi, zajetu in zaplenbi po kakoli sovražni vojni ladji, pač pa pravico, da se, ako hočejo in morejo, zaplenijo upro. Ker je že leta 1913 obstajala možnost, da bo Nemčija svoje trgovske ladje oborožila zato, da bi jih uporabila kot pomožne vojne ladje (n. pr. kot pomožne križarke), je angleško admiralsko poveljstvo že tedaj odredilo oborožitve angleških trgovskih ladij, vendar ne v ofenzivne, temveč samo defenzivne namene. To se je izkazalo kasneje še bolj potrebno zaradi uporabe podmornic v pomorski vojni, ki so sleherni trgovski ladji grozile s potopitvijo. Angleži sicer priznavajo, da je zajetje in morebitna zaplenba trgovskih ladij po mednarodnih pravih dopustna, da pa ima moštvo teh ladij v primerih uporabe podmornic proti njim pravico, da se zaradi svoje obrambe upre podmornici z orožjem.

Zato Angleži ločijo med oborožitvijo trgovskih ladij, ki naj služi samo za obrambo trgovske ladje, ter eno, ki naj služi za spreminitev trgovskih ladij v pomožne križarke. Samo v tem drugem primeru se lahko reče, da je oborožena trgovska ladja postala vojna ladja, ki ima kot taka pravico udeleževati se vseh vojnih operacij in nositi zato tudi vse odgovarjajoče posledice, dočim je v prvem primeru še nadalje obdržala značaj trgovske ladje in je zato sovražne ladje ne smejo brez opozorila napasti ali potopiti. Tako ladjo sme sovražnik ustaviti ter po potrebi tudi zajeti ali zapleniti, silo proti njej uporabiti pa sme le v primeru, ako se brani proti takim dovoljenim akcijam sovražnika. Trgovska ladja sama pa nima sicer pravice do ofenzivnih akcij, pač pa se sme zavarovati pred svojevoljno sovražne vojne ladje ter uporabiti v ta namen tudi orožje, da uteče zajetu ali zaplenbi.

b) Nemško stališče

Nemci, ki se v svoji borbi proti angleški blokadi poslužujejo predvsem podmornic, pobijajo seveda to angleško stališče in dokazujejo, da se mora sovražna oborožena trgovska ladja smatrati za pravo vojno ladjo ne glede na namen njene oborožitve, ki da ga je težko preveriti. Oborožen odpor proti mednarodno priznani pravici zajetja in zaplenbe je nedopusten. Zato se mora po nemškem mnenju sleherni trgovska ladja, ki je oborožena in ji ta oborožitev služi v iste namene kakor pri vojni ladji (torej ne glede na ugotovitev, ali gre za ofenzivo ali za defenzivo), smatrati za pravo vojno ladjo z vsemi posledicami, ki iz tega zanjo izvirajo. Nemci se pri tem sklicujejo na nekatere ameriške strokovnjake mednarodnega prava, kakor Moore, Borchard, Hyde in druge, ki zastopajo to tezo. Toda pri tem pozabljajo, da ne gre tu toliko za vprašanje, ali se trgovska ladja upira zakonitemu postopanju sovražne vojne ladje, kakor ustavitvi, zajetu, zaplenbi itd., temveč za vprašanje, ali se proti trgovski ladji v nasprotju z mednarodnim predpisom uporablja sila. V tem primeru pa gre tudi pri trgovskih ladjah samo za izrazito obrambno akcijo, ki jo opravičuje svojevoljnost podmorniške vojne.

Scrutator

KINO UNION — Tel. 22-21

HONOLULU

Predstave ob 16., 19. in 21. uri
DANES ZADNIKRAT!

SIJAJEN FILM NAPETIH PRIZOROV, KI

VZBUJI VZHICENJE GLEDALCEV!

Težki in vedri trenutki iz življenja pilotov, najdrzejših vitezov zraka! Junaki, ki tvegajo vsak dan svoje življenje, ki nikdar ne izgube poguma in razsodnosti.

V VOLČJIH KREMLJIH

Noah Beery, Barbara Read, Samuel Hinds in čudoviti pes Trev.

KINO SLOGA - Tel. 27.30

prikazuje danes film junštva, napete borbe, divje mrzljive in idealne ljubezni na daljnem ameriškem zapadu. Ljubitelji živali posebno navdušuje neobičajno prijateljstvo med mladim pastirjem in njegovim zvestim ovčarjem. Samo še danes in jutri ob 16., 19., in 21. uri

USODA MADAME X

KINO MATICA TELEFON 21-24
Ob 16., 19. in 21. uri

čast svojega moža in sina, postane morilka. Na razpravi jo brani njen lastni sin. To je tako lepa in pretresljiva življenjska drama, ki mora ganiti vsako mater in vsakega otroka.

Naša poročila po polnoči

Težaven položaj Finske

Nade finskih političnih krogov, da bo Amerika posredovala v korist Finske

London, 11. okt. AA. (Reuter.) Po poročilu iz Kodanjsa so v danski prestolnici trdno prepričani, da je Rusija predložila Finski take zahteve, da jih bo nedvomno odklonila. To dokazuje že odločitev o evakuaciji velikih finskih mest. V Kodanjsu mislijo, da želi Rusija zlasti laponsko pristanišče Petsamo (Pečenga), ki je velikega pomena za Finsko in ga bo zato prepuščala Rusiji le v najskrajnejši sili. Vse kaže, da je to pristanišče res sovjetski cilj, ker se ruske čete že zbirajo na skrajni severni finsko-ruski meji.

Helsinki, 11. okt. o. United Press poroča, da je finsko vojno brodogradnjo koncentrirano v luki Abo, kjer je pripravljeno za prevoz čet in vojni potrebščin na Alandske otoke, ki bi v primeru vojnih zapletov lahko igrali važno vlogo.

Nade v Ameriko

Helsinki, 11. okt. s. Finski zunanji minister Erikko bo jutri zvečer govoril preko ameriških radijskih postaj ameriškega narodu. V finskih krogih izražajo še zadnje upanje, da bodo Zedinjene države intervenirale v korist Finske. Ruske zahteve še vedno niso znane, domnevajo pa, da hoče Rusija še izpolniti svojo nadoblast nad Baltikom s tem, da zapre Botniški zaliv, bodisi z ugrabitvijo Alandskih otokov ali pa s primernimi oporišči na finskih ozemljih.

New York, 11. okt. br. Danes je bil finski poslanik v Washingtonu sprejet v audienci pri Rooseveltu. Na konferenci je bilo govora o sedanjem težkem položaju Finske glede na rusko ekspanzivnost v Baltiku. O poteku razgovorov ni bil izdan nikakršen komunik.

Oslo, 11. okt. s. Današnji »Aftenposten« piše, da se je radi prodiranja Rusije v Baltiku letalska pozicija Norveške bistveno spremenila. Tako švedska, kakor tudi norveška se sedaj nahajata v območju ruskega letalstva.

Litovska delegacija se danes vrne v Kovno

Moskva, 11. okt. br. Litovska delegacija se še zmerom mudi v Moskvi. Nocoj ji bo prirejena v Kremlju svečana večerja. Jutri se vrne v Kovno.

Anglija ne prizna priključitve Vilna k Litvi

London, 11. okt. s. Poluradno javljajo: Angleška vlada ni pripravljena priznati nobene odstopitve poljskega ozemlja drugim državam ter je danes obveljala litovsko vlado, da ne more priznati priključitve Vilna k Litvi. V angleških uradnih krogih pa priznavajo, da se primer Vilna razlikuje od razdelitve Poljske med Nemčijo in Rusijo. Litva je bila prisiljena k podpisu pogodbe z Rusijo in je ni mogoče obsojati za to, ker je sprejela kompenzacija za stvarno izgubo svoje neodvisnosti. Vsekakor bo novo priključenemu ozemlju boljše pod litovsko oblastjo nego pod rusko.

Rusko-turška pogajanja

Ankara, 11. okt. p. V tukajšnjih političnih krogih pričakujejo z vso zanetištvostjo, da bodo pogajanja turškega zunanjega ministra Saradzogla v Moskvi uspešno zaključena in da ne bo omogočena samo sklenitev rusko-turške pogodbe, temveč da bosta končno podpisani tudi turško-angleška in turško-francoska pogodba o medsebojni pomoči. V londonskih političnih krogih računajo, da bo podpis rusko-turške pogodbe izvršen v prihodnjih 24 urah, nakar bi sledil podpis francosko-turške in angleško-turške pogodbe.

Carigrad, 11. okt. p. V nasprotju z inozemskimi vestmi izjavljajo v merodajnih turških krogih, da je sporazum med Turčijo in Rusijo že dosežen in da čakajo samo še na formalen podpis. Turčija je pristala na rusko zahtevo, da bo tujim vojnim ladjam prepovedan prehod skozi Dardanele.

Italija in Rusija

Rim, 11. okt. z. Prodiranje Rusije v vzhodno in južnovzhodno Evropo vzbuja v rimskih političnih krogih vedno večjo pozornost. Italija želi sicer ohraniti korektno odnose z Rusijo, vendar polagajo merodajni činitelji važnost na to, da znova ugotove, da je vsak kompromis med fašizmom in boljševizmom izključen. Italija vidi v prodiranju Rusije v Evropo boljševiško nevarnost za vso Evropo. »Giornale d'Italia« piše, da je nemško-rusko sodelovanje rodilo dosedaj le tra-

gične rezultate. Glavni uspeh tega sodelovanja je vdor boljševizma v vzhodno, srednjo in južno Evropo. »Tribuna« naglašja, da bo Italija ostala vedno protikomunistična in protiboljševska.

Ta nenadni protikomunistični nastop Italije je izzval v krogih ruskega poslanstva tem večjo pozornost, ker se že za bližnje dni pričakuje imenovanje novega ruskega poslanika v Rimu, čigar naloga bi bila poglobitev sodelovanja med Rusijo in Italijo.

Danes bo govoril Chamberlain

London, 11. okt. z. Kakor poročajo »Times«, je izjava, ki jo bo podal Chamberlain jutri v spodnji zbornici, že odobrena od vseh članov vojnega kabineta. Chamberlain bo enako odločno in nedvoumno kakor Daladier odklonil Hitlerjeve predloge. »Daily Herald« naglašja, da so Hitlerjevi mirovni predlogi že odklonjeni in da ne more biti nobenega govora o mirovnih pogajanjih z Nemčijo tako dolgo, dokler z izpraznitvijo zasedenega poljskega ozemlja in z umikom iz Češke in Slovaške dejansko ne dokaže, da nima napadalnih in osvojevalnih namenov.

Med Saaro in Mozelo znatna živahnost

Pariz, 11. okt. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je objavilo nocoj naslednje 76. vojno poročilo: Sovražni izvidniški oddelki so svoje delovanje razširili na vse področje med Saaro in Mozelo. Hkratu je bilo močno v akciji na tem področju tudi topništvo.

General Sosnkowski na potu v Francijo

Bern, 11. oktobra. AA. (Havas.) Poljski general Sosnkowski, bivši načelnik štaba maršala Piłsudskega in poveljnik južne poljske vojske v sedanjih vojni, se je danes pripeljal v Bern. General je namenjen na Francosko, kjer bo prevzel poveljstvo nad oddelkom poljskih legij.

Sestanek rusko-nemške razmejitvene komisije

Moskva, 11. okt. br. V smislu rusko-nemške pogodbe o prijateljstvu in razmejitvi z dne 28. septembra se je danes v komisariatu za zunanje zadeve sestala mešana rusko-nemška komisija, ki je pričela razpravljati o vseh problemih, ki jih omenjata pogodba in ki jih bo treba v zvezi z njo urediti.

Osnove ameriške zunanje politike

Washington, 11. okt. br. Državni tajnik Hull je podal danes na občajni konferenci za novinarji izjavo o osnovah ameriške politike za časa vojne in v dobi po vojne obnove. Poudaril je, da bodo Zedinjene države v vojni ostale striktno nevtralne. Nadaljevala bodo svojo politiko trgovinskih pogodb z vsemi državami in razširile svoje gospodarske odnose s njimi. Še posebej bodo skušale ojačiti trgovinski promet z nevtralnimi državami. Zedinjene države bodo po vojni zastavile vse svoje sile, da bi se čimprej obnovile zdrave politične in kulturne razmere po vsem svetu.

Washington, 11. okt. s. Predsednik Roosevelt je včeraj izjavil na konferenci tiska, da ni prejel še od nikogar predloge za mir ali posredovanje. Pristavl je, da ni verjetno, da bi Hitler želel premirje.

Washington, 11. oktobra. AA. (Havas.) Izjave, ki jih je Roosevelt dal o priliki sprejema časnika, predstavljajo prvo uradno pojasnilo stalšča predsednika Zedinjenih držav glede na posredovanje v evropskem sporu. Roosevelt je odklonil vzeti v pretes poziv, ki so ga naslovili nanj anonimni in podrejeni uradniki nemškega propagandnega ministrstva. Poučeni krogi pravijo, da so bile Rooseveltove izjave dane z namenom, da se pokaže vladi rajha, da Roosevelt ne bo pozabil niti ponovnih žaljivk uradnega lista nacistične stranke niti Hitlerjevega molka na plemenite ponudbe, ki jih je stavil z namenom, da se z m/nimi pogajanjimi uredi evropski položaj. Roosevelt se strinja z mišljenjem večine ameriških državljancev, da je Nemčija sama odgovorna da je zaslila v tako nevaren položaj.